



# Stupavan

VYDÁVA MESTO STUPAVA

ČÍSLO 1/98

JANUÁR 1998

## Na slovičko ...

Nový rok vždy predstavuje okrem toho, že sme všetci starší, aj šancu začať mnoho vecí riešiť inak, hľadať nové riešenia, nové možnosti i realizovať svoje plány. Pravdou je, že na konci každého roku konštatujeme, že niečo nevyšlo, niečo sa nepodarilo a niečo zo svojich plánov vypustíme. Zostáva však v človeku, v jeho pamäti akoby stopa po tom, čo sme chceli a nenájde sa žiadna „guma“, ktorá by to vygumovala.

Radošínske naivné divadlo úspešne hrá svoj kus - Vygumuj a napíš - teda zahráva sa s možnosťou riešenia nielen nespĺnených snov, ale i prežitého tým, že by sa niečo dalo prepísať. Nič také však neplatí, ak áno, tak len dočasne. Všetko je v nás naukladané a zanecháva stopy podobné letokruhom stromov alebo vrstiev hornín. Ukladá sa v nás dobré i zlé, trápenia i radosti a vytvárajú v nás zápis o našom bytí.

Tých zápisov je dnes až nadmieru, napríklad chorobopis, vysvedčenia, pracovné hodnotenia, bilancie, výročia, výpisy z bankových účtov, všetky dotvárajú beh času a našu pozíciu v ňom. Sú však skutočnosť, na ktoré vám nikto nevystaví doklad, ba ani potvrdenie, hoci by ste ponúkali akúkoľvek úplatu. Sú to krátke správy o tom, ako sa človek kedy zachoval, čo urobil a čo na to povedalo jeho svedomie, či mlčalo v tichej radosti, alebo onemelo v úžase nad tým, čo všetko človek dokáže.

Usilovne môžeme gumovať, ale ako keby schválne, po tom gumovaní zostane taká strašná šmuha, že vykričí aj bez nás to, čo chceme pred ľuďmi a pred sebou utajiť. Márnosť všetko, sami pred sebou nemáme kde ujsť, sami seba dobre poznáme a robme tak, aby sme sa aspoň sami so sebou boli ochotní rozprávať.

Hoci samomluva nie je veľkým víťazstvom, ale je to predsa len lepšie než hluchota a nemota.

Stačí len zvážiť, čo je človeka hodno, za čo sa nemusí hanbiť, zvážiť to, o čo treba bojovať, za čo sa obetovať i trápiť, aby raz pri vystavovaní vlastného účtu, nemusel žobrať o náhradný čas, kedy by všetko chcel zmeniť. Žobrať o čas, ktorý mu nikto nepožičia.



Mášt - foto: archiv Stupavan.

## Posledný rok volebného obdobia

Vstupujeme do posledného roku volebného obdobia, ktorý bude rokom bilancovania a hodnotenia úspešnosti štvorročného pôsobenia mestského zastupiteľstva a primátora.

Tento rok bude náročný i vzhľadom na politickú situáciu a prípravu parlamentných i komunálnych volieb. Z ekonomického hľadiska to bude rok veľmi náročný, o čom svedčí aj prijatý rozpočet mesta. Naším spoločným cieľom je zabezpečiť chod mesta, pokračovať v jeho rozvoji investičnou výstavbou a pripravovať podmienky pre jeho ďalší rozvoj predovšetkým v oblasti bytovej výstavby. Napriek tomu, že sa musíme naučiť skromnosti budeme pokračovať v sociálnej politike, budeme podporovať rozvoj miestnej kultúry, predovšetkým zabezpečíme, aby tradičné kultúrno-spoločenské podujatia sa uskutočnili tak, ako sme si zvykli, to znamená na dobrej úrovni, čo nášmu mestu robí veľmi dobré meno na celom Slovensku. Čo je pre naše mesto prvoradé je dobudovanie skládky odpadov tak, aby boli splnené všetky technické, technologické a ekologické požiadavky na jej bezpečný a bezproblémový chod. Do júna t.r. by mali byť odstránené tie závady a nedostatky, ktoré obmedzujú prevádzku skládky.

V tomto roku musíme vyriešiť tepelné hospodárstvo mesta. Jestvujúci zdroj tepla - kotolňa na mazut v Cevaservice dosluhuje a bude sa stavať nová, s novou technológiou na plyn v objeme cca 45 mil. Sk. Projektová príprava je pomaly dokončená, momentálne sa robia nové ekonomické prepočty vzhľadom na zníženie dotácie na teplo o 30%, pretože celý projekt je postavený na systéme EPC, tzn. na dosiahnutých úsporách, ktoré garantujú návratnosť investícií do 10 rokov. Veríme, že tento moment neohrozí projekt a jeho realizáciu, ktorá je naplánovaná do začatia vykurovacej sezóny.

Prebieha príprava projektov na vybudovanie diaľničného zvodu na ceste Stupava-Zohor a napojenie na diaľnicu D2, čím sa výrazne ovplyvní dopravná situácia a zaťaženosť Stupavy. Podarilo sa získať finančné prostriedky z Phare vo výške 500 tis. ECU, čo predstavuje čiastku cca 20 miliónov korún.

pokračovanie na str.5



## Zasadalo mestské zastupiteľstvo

Posledné riadne zasadnutie mestského zastupiteľstva sa zišlo vo štvrtok 18.12. v zasedačke hotela Park. Otvoril a viedol ho primátor mesta a predložil na schválenie program rokovania, ktorý poslanci schválili.

### Program:

1. Otvorenie
2. Voľba pracovného predsedníctva, návrhovej komisie, overovateľov zápisnice, zapisovateľa
3. Prevzatie dlhodobého úveru z PKB, a.s. pobočka Malacky
4. VZN č. 4/1997 o dani z nehnuteľnosti na rok 1998 - návrh
5. Stanovisko HK k rozpočtu mesta a príspevkových organizácií zriadených mestom na rok 1998
6. Rozpočet mesta a príspevkových organizácií zriadených mestom na rok 1998 - návrhy
7. Vzájomné vysporiadanie pohľadávok VaK mesta Stupava s mestom Stupava
8. Transformácia vodovodu do správy majetku mesta - informácia
9. Odmeny primátora mesta a HK za IV. štvrtrok 1997 - návrh
10. Protokol z kontroly dodržiavania VZN č. 24 - poskytovanie dotácií
11. Plán kontrolnej činnosti HK na rok 1998 - návrh
12. Zasadnutia MsR a MsZ v roku 1998 - návrh
13. Veci majetkové
14. Rôzne
15. Slávnostné ukončenie roku 1997

Rokovania sa zúčastnili i dve občianky mesta Stupava, ktoré prišli požiadať mestské zastupiteľstvo o vyriešenie bytovej situácie, v ktorej sa ocitla rodina s dieťaťom. Poslanci po diskusii k tomuto problému, ktorý odokryl i širšie súvislosti tohto problému, ako napríklad spôsob financovania sociálnych bytov, kritériá pre pridelenie bytu atď. Poslanci odsúhlasili dočasné riešenie bytovej situácie tejto rodiny uvoľnením priestorov v bytovom dome na Kalvárskej ulici.

Rokovanie ďalej pokračovalo podľa schváleného programu.

### Prevzatie dlhodobého úveru z PKB, a.s. pobočka Malacky

Poslanci prerokovali návrh podmienok na prevzatie dlhodobého úveru z PKB, a.s. pobočka Malacky, ktorým sa bude financovať Výstavba Tepelného hospodárstva.

Dlhodobý úver z PKB schválili s tým, že mesto bude ručiť majetkom - nehnuteľnosťami príspevkovej organizácie mesta - Vodárni a kanalizácií Stupava.

### VZN č. 4/97 o dani z nehnuteľnosti na rok 1998

Poslanci prerokovali návrh VZN č. 4/1997 o dani z nehnuteľnosti na rok 1998. Jednotlivé položky boli predmetom rokovania na predchádzajúcom zastupiteľstve.

Poslanci predložený návrh VZN odsúhlasili trojpätinovou väčšinou prítomných poslancov. Sazby dane z nehnuteľností platné pre rok 1998

záhrady	0,16 Sk/m <sup>2</sup>
zastavané plochy a nádvorcia	0,16 Sk/m <sup>2</sup>
ostatné plochy	0,20 Sk/m <sup>2</sup>
stavebné pozemky	3,20 Sk/m <sup>2</sup>

stavby na bývanie a prísluší.	2,00 Sk/m <sup>2</sup>
stavby poľnohosp.prvovýroby a skleníky	2,40 Sk/m <sup>2</sup>
chaty a záhradné domčeky	7,20 Sk/m <sup>2</sup>
samosť stojace garáže	8,00 Sk/m <sup>2</sup>
priemysel.stavby,energ.	16,00 Sk/m <sup>2</sup>
stavby na podnikanie a zárobkovú činnosť	32,00 Sk/m <sup>2</sup>
ostatné stavby	7,20 Sk/m <sup>2</sup>

### Stanovisko HK k rozpočtu mesta a príspevkových organizácií zriadených mestom na rok 1998

Materiál, ktorý predniesla p. Ing. Jankovičová, obsahoval konkrétne opatrenia k zabezpečeniu a uplatneniu rozpočtu mesta v r. 1998 i návrhy uznesení, z ktorých väčšinu poslanci prijali a stanovisko zobrali na vedomie.

### Rozpočet mesta a príspevkových organizácií na rok 1998

Materiál uviedol primátor. Konštatoval, že predkladané návrhy sú výsledkom pripomienkovaní na finančnej komisii, mestskej rady. Pripomienky boli zapracované do tejto poslednej podoby návrhov rozpočtu. Zároveň informoval, že rozpočty boli vyvesené na tabuliach úradných oznamov. K rozpočtu mesta občania žijúci na ul. Lesnej a Novej podali petíciu - žiadosť, aby do investičných akcií bola zaradená výstavba trafostanice. Táto investičná akcia bola v návrhu rozpočtu, avšak vzhľadom na nedostatok financií a požiadavku, aby sa investovalo do budovania kanalizácie, neboli trafostanice odsúhlasené. Občania v petícii zdôvodňovali nutnosť jej vybudovania aj terajším kolísaním napätia / objektívne nameraným/ a jeho vplyvom na elektrospotrebiče.

Primátor potom otvoril diskusiu k rozpočtom. Poslankyňa dr. Nemcová podporila požiadavku občanov na vybudovanie trafostanice a upozornila na možnosť získať dotáciu z Ministerstva stavebníctva, nakoľko ide o budovanie technickej vybavenosti mesta.

Ing. Ukropec navrhol, aby sa uznesením uložilo pracovníkom MsÚ zabezpečiť účelovo viazané prostriedky na trafostanicu cestou žiadostí o dotáciu zo spomínaného fondu. Zároveň aby sa táto investičná akcia pripravila projekčne a predovšetkým majetko-právne.

Vybudovanie trafostanice podľa ďalších poslancov je investičná akcia, ktorá bola v rozpočte vyčíslená na 1 mil Sk, čo je však nereálna a hlboko podhodnotená čiastka.

Príprava projektu a úloha zabezpečiť finančné prostriedky formou dotácie boli nakoniec odsúhlasené. Poslanci ďalej diskutovali o niektorých položkách rozpočtu.

Poslanci schválili rozpočet mesta a príspevkových organizácií na rok 1998 so zapracovanými zmenami nasledovne: v príjmovej časti: 52,766 mil Sk / zvýšenie o 50 tis. z poplatkov za znečisťovanie živ. prostredia/, vo výdavkovej časti: 52,766 mil Sk / zvýšenie výdavkov na projektčnú činnosť o 50 tis. SK/.

Poslanci prijali k rozpočtu uznesenie, v ktorom uložili prednostovi MsÚ a riaditeľom príspevkových organizácií predložiť na prvé zasadnutie MsZ v roku 1998 súhrn opatrení na zabezpečenie plnenia rozpočtu pre rok 1998 so zapracovaním pripomienok zo stanoviska HK.

### Transformácia vodovodu do správy majetku mesta

Primátor informoval o tom, že podnik Západoslovenské vodárne a kanalizácie Bratislava /ZsVaK/ dal vypracovať privatizačný

projekt na prevod vodovodu do majetku mesta Stupava. Projekt sa však vzťahuje len na vodovodnú sieť od vododjemu. Ostatné stavby a majetok je v tomto projekte považovaný za infraštruktúrny majetok a má zostať v majetku ZsVaK. Mesto nemôže súhlasiť s takýmto privatizačným projektom a žiada, aby bol prehodnotený a vypracovaný v zmysle smerníc Ministerstva pôdohospodárstva, tzn., ak vodovod zásobuje jednu obec, celý vodovod t.j. od prameňa má patriť do majetku mesta.

Poslanci vypracovanie žiadosti o zmenu privatizačného projektu odsúhlasili.

### Rôzne

Primátor informoval poslancov o hodnotiacej správe podujatia Stupavský rockový festival predloženej nadáciou Another Dimension. V správe sa konštatuje, že napriek vysokej strate predpokladajú, že budúci ročník podujatia bude úspešný a prinesie očakávaný zisk. Poslanci vzhľadom na výhrady k podujatiu prijali uznesenie, že sa prípadné budúročné podujatie v Stupave a v areáli amfiteátra nepovoľuje.

Primátor v súvislosti s informáciou uverejnenou v tlači, že mesto Stupava nepredložilo požiadavku na fond Harmony, určený na pomoc pri odstarňovaní škôd spôsobených povodňami, uviedol, že mesto prijalo finančnú pomoc od:

- magistrátu hl. mesta SR Bratislavy vo výške: 150 tis. Sk
- od Slov. poisťovne: 50 tis. Sk
- zo štátneho rozpočtu: 1360 tis. Sk
- od SČK Senec: 40 tis. Sk / priamo občanom/
- od OÚ Malacky: 12,3 tis. Sk.

Pri rozdeľovaní pomoci sa vychádzalo zo žiadostí občanov, ktorí boli priamo poškodení. Pomoc od nadácie Harmony vo výške 80 tis. Sk mali dostať podľa ich kritérií občania priamo poškodení, avšak v takom rozsahu, že ani jeden prípad v Stupave týmto kritériám nezodpovedal. Preto mesto žiadosť nepodalo. Primátor navrhol, aby MsZ odsúhlasilo odpoveď nadácii, v ktorej by sa odporúčalo použiť navrhované prostriedky na pomoc obciam, ktoré boli povodňami poškodené vo väčšom rozsahu ako Stupava. poslanci návrh odsúhlasili.

Poslanci v interpeláciách žiadali primátora o informácie vo veci mejetkových práv mesta k pozemkom v Parku / problematike sa venujeme v článku Opýtali sme sa za vás.../, žiadali doriešiť úpravu chodníkov a okolia cesty v Maste- na začiatku Stupavy v súvislosti s práve sa rozbiehajúcou výstavbou v lokalite pri „obalovačke“.

V súvislosti s problematikou mestských bytov a konkrétne tých, ktoré majú štatút sociálnych bytov poskytovaných sociálne slabším rodinám, bola vznesená pripomienka, ako sa budú udržiavať a využívať bytové priestory v bytových domoch na Hlavnej ulici. Primátor informoval, že vzhľadom na atraktívnu polohu týchto domov - v centre mesta - by z hľadiska budúcnosti bolo ideálne, keby sa tu zrušili sociálne byty a hľadali sa iné riešenia, napríklad rozvoj podnikateľských aktivít - predovšetkým služby, ktoré v meste chýbajú. To sa však nebude realizovať skôr, pokiaľ sa nevytvoria podmienky pre bývanie občanov, ktorí bývajú v týchto bytových domoch.

### Slávnostné ukončenie roku 1997

Na záver primátor poďakoval poslancom za celoročnú spoluprácu a poprial veľa osobných a pracovných úspechov v budúcom roku.



## Opýtali sme sa za vás...

**primátora mesta Stupava Ing. A. Daráša**  
**Stupavan:** Na mestskom zastupiteľstve ste informovali o spochybnení vlastníckych práv mesta k pozemkom v Parku a silnom záujme rozpredať tieto pozemky na stavebné parcely.

Táto informácia poslancov vzrušila, najmä po nedobrych skúsenostiach s pozastavením realizácie obytnej zóny Stupava - Háje, k čomu prišlo na základe nedoriešených vlastníckych práv k pozemkom. V čom podľa Vás spočíva problém a aké vidíte východisko?

- **Na základe toho**, že dva podnikateľské subjekty požiadali o informácie, ako sa bude využívať areál Parku, sme zistili, že Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku SR ponúka túto lokalitu na individuálnu bytovú výstavbu. Primátor a právnička mesta navštívili príslušné ministerstvo - riaditeľa správy majetku dr. Tallu, ktorý zámer potvrdil a spochybnil vlastnícke práva mesta Stupavy k týmto pozemkom.

Stupavský park prešiel bezodplatným prevodom - delimitáciou pri likvidácii štátneho rybárstva do majetku mesta. Na základe tohto prevodu katastrálny úrad zapísal tento majetok mestu Stupava a vystavil aj vlastnícky list. Ministerstvo však hodnotilo postup likvidátora ako neoprávnený a považuje pozemky za majetok štátu. Mesto predložilo katastrálnemu úradu dôvodovú správu, kde zdôvodňuje svoj oprávnený vzťah k pozemkom. Nateraz je na základe tejto správy majetok na katastrálnom úrade zablokovaný.

Do Stupavy, priamo na miesto bol pozvaný štátny tajomník ministerstva JUDr. Stanislav Husár, ktorý bol informovaný o tom, že mesto udržiava park v pôvodnom stave, že občania ho považujú za nedeliteľnú súčasť mesta a dedičstvo po predkoch. Zámerom v rámci plánovacích dokumentov je uchovať park pre ďalšie generácie nakoľko ide o jeden z najstarších anglických parkov v Európe. Štátny tajomník prisľúbil svoju podporu a pomoc mestu pri riešení kauzy v prospech mesta. Problém je momentálne v štádiu riešenia. Veríme, že naše oprávnené požiadavky budú akceptované a spor bude vyriešený v prospech mesta a jeho obyvateľov. O výsledkoch rokovaní budú občania priebežne informovaní.

## Zmeny v likvidácii komunálneho odpadu

V roku 1998, dňom 1.1., vstupujú do platnosti zmeny v oblasti likvidácie komunálneho odpadu na k.ú. mesta Stupava, ktoré sa týkajú predovšetkým obyvateľov Stupavy, žijúcich na území mesta, ktorí sú nahlásení k trvalému alebo prechodnému pobytu.

1. Každý obyvateľ Stupavy smie zneškodňovať domový odpad **iba prostredníctvom zariadenia na to určeného** - to znamená prostredníctvom skládky odpadov, za primeranú odplatu.

2. Ukladanie a zhromažďovanie odpadov do doby ich odvozu na skládku, za účelom ich zneškodnenia sa na k.ú. Stupava uskutočňuje prostredníctvom smetných nádob a to nasledovne:

a/ v rodinných domoch a inej IBV sa na ukladanie a zhromažďovanie odpadu do času jeho odvozu firmou TEKOS Malacky na skládku používajú **110 litrové smetné nádoby / ku-ka-nádobu/**

b/ na sídliskách sa na tento účel používajú **1100 litrové nádoby /tzv. bobrovej/**

c/ pre uloženie veľkorozmerného odpadu z domácností sú na území mesta rozmiestnené veľkoobjemové kontajnery na trvalých a prechodných stanovištiach. Tieto môžu využívať **len občania Stupavy** na uloženie odpadu z domácností, **nie z podnikateľskej činnosti**

d/ v rámci výkonu podnikateľskej činnosti, v návaznosti na množstvo a rozmeru odpadu, ktorý pri tejto činnosti podnikateľovi vzniká, používajú podnikatelia na ukladanie a zhromažďovanie odpadu 110 litrové alebo 1100 litrové nádoby.

3. Upozorňujeme obyvateľov na zmenu, ktorá sa týka rozmiestnenia veľkoobjemových kontajnerov na k.ú. Stupava.

**Trvalé stanovištia veľkoobjemových kontajnerov :** Nový cintorín, Starý cintorín, Cintorín v Máste, Mestské trhovisko.

**Prechodné stanovištia sú:** ul. Nová / štadión/, ul. Kalinčiakova - SNP, ul. Kúpeľná, ul. Mariánská - Škoiská, ul. Bottova, ul. Lipová, ul. Karpatská - Vinohradská. Na týchto stanovištiach budú umiestnené veľkoobjemové kontajnery / VOK / každý nepárny týždeň na dobu počas víkendov, t.j. od piatka do pondelka, kedy budú vyvezené. Pri ukladaní odpadu musia občania dbať na udržiavanie poriadku okolo veľkoobjemového kontajnera. Tieto kontajnery nie sú určené pre likvidáciu odpadu z podnikateľskej činnosti. Pracovníci mestskej polície a mestského úradu budú vykonávať prísnejšie kontroly zamerané priamo na dodržiavanie VZN č. 26, hlavne pri druhoch odpadov, ktoré občania do VOK ukladajú a na mieste, pri zistení priestupku, budú ukladať blokové pokuty.

**DO VOK sa nesmú ukladať nasledovné druhy odpadov:**

- odpad z orezu konárov stromov, viniča a iných drevín, prípadne kmene stromov
- suché lístie alebo iný odpad zo zelene a čistenia záhrad
- stavebný odpad, zemina, kamene
- horúci popol, tekutý odpad, uhynuté zvieratá
- horľavý alebo výbušný odpad.

**Vážení občania,**  
**žiadame Vás, aby ste k problému nakladania s komunálnym odpadom, to znamená odpadom z Vašich domácností, pristupovali zodpovedne. Každý občan by si mal uvedomiť, že znečisťovanie lesa, priekop, lúk a iných verejných miest odpadom z vlastnej domácnosti svedčí o nekultúrnosti národa. To sa týka i vypúšťania odpadu zo žump na ulicu, dvor, cestnú priekopu a podobne. Príčinme sa spoločne, aby Stupava vyzerala ako malebné mestečko a nie ako veľká smetná nádoba.**

Touto cestou zároveň vyzývame podnikateľov a živnostníkov, aby si zabezpečili likvidáciu odpadu, ktorý im vzniká pri činnosti v súlade s platnými právnymi predpismi a nie v rozpore so zákonom.

**Do nového roku vstúpme s predsavzatím, že urobíme niečo pre krajinu a čistejšiu Stupavu !**

MsÚ Stupava -referát ŽP

## Kde ste uložili stromček ?

Čaro Vianoc sa rozplynulo spolu s nádejou na aspoň trošku snehu a ľadu. Vianočné stromčeky, ktoré žiarili na čestnom mieste v našich bytoch sa stali neaktuálnymi a začala ich likvidácia. Umelé išli naspäť do škafule, živé - pre svoje rozmery - ku tisícstolitrovým kontajnerom, alebo niekam, napríklad do „malého“ parku oproti mestskému úradu. Tu našli miesto „posledného odpočinku“ tri borovice.

Čo s nimi ? Kto sleduje český Receptár, mohol sa inšpirovať a použiť halúzky na výrobu habariiek a ponúkať ich na stupavskom jarmoku. Všetci sa výrobou habariiek živiť nemôžeme a nie každý je nadaný na túto výrobu. Stromčeky však nepatria ani do veľkoobjemových kontajnerov. Zostáva len vrátiť ich tam, kde ste ich kúpili, ako napríklad prázdne obaly. To tiež nie je reálne. Treba ten stromček niekde zašít, bez svedkov ?! Našťastie, Vianoce sú len raz do roka...

## Pripravte dieťa na školu

V prvých šiestich rokoch života sa dieťa prudko vyvíja a často, vďaka tomu, že koná samostatne - nezriedka i v rozpore s rodičmi, vznikajú konflikty. Tak sa začína prejavovať individuálna osobnosť, ktorá robí rodičom radosť i starosť.

Do začiatku školskej dochádzky nadobúda dieťa predškolského veku vlastnosti, ktoré mu umožňujú úspešne sa učiť v spoločnosti seberovných detí. Prechod z predškolského do školského veku bude plynulejší, ak sa budú harmonicky vyvíjať všetky stránky detskej osobnosti. Nik si však nemusí robiť zbytočné starosti, pretože každé zdravé, normálne vyvinuté dieťa sa v nových situáciách osvedčí.

V predškolskom zariadení sa rozvíjajú všetky duševné i telesné schopnosti a deti sú pripravované na rozhodujúcu životnú zmenu - vstup do prvého ročníka základnej školy. Táto príprava prebieha nielen počas posledného roku pred vstupom do školy, ale počas celej predškolskej výchovy. Rodičia tak majú možnosť vzájomne konzultovať s pedagogickými pracovníkmi problémy ich dieťaťa.

V súčasnej dobe je však dosť detí, ktoré z rôznych príčin nenavštevujú materskú školu. Práve pre tieto deti sa otvára možnosť absolvovať rôzne iné formy prípravy na vstup do školy. Je skutočne opodstatnené, aby dieťa prešlo takouto prípravou, pričom rodičia si môžu vybrať z niekoľkých možností - návšteva prípravného oddelenia, riadne navštevovanie materskej školy, prípravné oddelenie v dopoludňajšom čase, forma tzv. škôlka na diaľku atď. V tomto čase sa bliži zápis do prvého ročníka, a preto, vážení rodičia, dajte možnosť svojim deťom overiť si svoje schopnosti bez stresov, ale v situáciách, ktoré prináša život v kolektíve seberovných. Pripravenosť do školy neznamená len množstvo básničiek, ktoré dieťa vie naspamäť, a nová školská aktovka s perfektným vybavením. Závisí od mnohých faktorov, ktoré budú vplyvať na psychiku dieťaťa s ktorými sa bude musieť vyrovnávať v čo najkratšom čase.

Ak máte záujem o niektorú formu predškolskej prípravy pre vaše dieťa pred vstupom do školy, prihláste sa v Materskej škole na Ružovej ulici v Stupave u riaditeľky zariadenia. Pri premýšľaní nad tým, ako pripraviť dieťa do prvého ročníka, zamyslite sa nad tým, ako mu pomôcť prekonať tú veľkú životnú zmenu, ktorá ho čaká.

-es-



## Slovenská pošta informuje

### Vážení občania,

Slovenská pošta, š.p. v priebehu mesiaca február 1998 postupne zavádza nový spôsob vyplácania poštových poukázok.

Oproti doterajšiemu spôsobu výplaty poštových poukázok prostredníctvom poštových doručovateľov dochádza k zmene v tom, že Váš pošta doručí poštových poukázku do Vašej listovej domovej schránky, ktorú predložíte k výplate pri priehradke pošty v obvode Vášho bydliska. Na rubovej strane poštovej poukázky bude uvedená konkrétna vyplácajúca pošta. Pri tejto príležitosti Vás opätovne upozorňujeme na dostatočné označenie a zabezpečenie Vašej domovej schránky.

**Výplatu poštovej poukázky pošta vykoná po predložení poštovej poukázky a platného preukazu totožnosti oprávneného prijímateľa** v zmysle Poštového poriadku počas odbernej lehoty.

Vážení občania, aj pri novom spôsobe výplaty poštových poukázok pošta na požiadanie zabezpečí doručenie peňazí chorým a imobilným občanom.

### Informácia

Od 1.1. 1998 rozširuje Slovenská pošta, š.p. službu Prioritné zásielky o doplnkovú službu „Doporučené“. Pre podávateľa to znamená potvrdenie o podaní zásielky a uprednostnenie pri preprave.

### Vylosovanie ankety

Dňa 13.1. 1998 prebehlo na Stredisku poštovej prevádzky losovanie podajcov Prioritných zásielok. Zoznam vylosovaných účastníkov ankety je na každej pošte SPP. Ceny budú výhercom dodané v mesiaci január 1998.

Všetkým ostatným účastníkom ďakujeme za spoluprácu a prajeme veľa osobných a pracovných úspechov, ako aj spokojnosť so službami poskytovanými poštou.

Stredisko poštovej prevádzky  
Bratislava-vidiek

### Atentát na poštové schránky ?!

Poštové schránky opísali i básnici a vyjadřili tak okrem ich úžitkovej hodnoty i poetický podtón ich poslaní ako ochranky listového tajomstva. Neviem, či niekto pamätá prípad, aby poštovú schránku niekto vylomil, strhol alebo iným spôsobom zničil, ale na veľké prekvapenie i zdesenie stalo sa tak so schránkami na požiarnej zbrojnici - strhnutá a odhodaná za plot parku - a na budove pošty, ktorá bola vylomná. Nevedno čo sa stalo s ich obsahom, ale že sa tak stalo, je prejavom stále odvádzajúceho vandalizmu. Po rozbitých a zničených informačných tabuliach prišli na rad poštové schránky. Aktéri týchto činov sú nepolapiteľní, čo je skutočne neuveriteľné!

### Torzá v zámockom parku

Súčasťou výzdoby zámockého parku bola i záhradná architektúra s množstvom menších sôch, plastík, reliéfov, besiedok - altánkov, ktoré dotvárali atmosféru anglického parku. Zároveň vyjadřovali vkus i bohatstvo majiteľov. Z pôvodnej výzdoby toho v parku zostalo pramálo, v skutočnosti už len torzá. Pri čistení potoka a kanálov privádzajúcich vodu do jazierka boli pri umelom „vodopáde“ objavené zlomky sôch levov a ďalšie sochárske opracované kamene.

Čo s nimi ?

Minimálne sa musia uložiť do depozitu, myslí sa tým aspoň niekam za uzamykateľnú bránu,

aby nedostali nohy a neboli umiestnené namiesto trpaslíkov alebo zaliate do základov. Veď to, čo nám z kaštieľa a jeho vybavenia zostalo, je dostatočným poučením.

Patria do zámockého parku, ale musia byť zabezpečené, dôstojne umiestnené a zachránené pre oči i pocity budúcich generácií.

Lepšie sú na tom ďalší kamenní svedkovia minulosti - náhrbné kamene na starom stupavskom cintoríne, ktoré sa stali predmetom záujmu i skúmania p. M. Greguša. Okrem ich súpisu, vyhotovenia opisu i prekladov nápisov bude postupne vybudovaná fotodokumentácia a zostavený „sprievodca“ po cintoríne. Na rozdiel od pamiatok v zámockom parku, tieto sú starostlivo chránené a udržiavané MsPTS Stupava - správou cintorínov a tiež farským úradom. Svojím významom už dávno nie sú len pomníkmi, ale súčasťou bohatej minulosti nášho mesta. Napokon, starostlivosť o pamiatky je povinnosťou a vizitkou každej doby.

### Výstava - Stupava rok 1997

Mestské kultúrne stredisko v Stupave pripravilo výstavu fotografií dokumentujúcich významné udalosti minulého roku. Fotografie z Challenge Day - Dňa výzvy, do ktorého sa zapojilo 55% obyvateľov, zo Stupavskej krídlovky - štvrtého ročníka prehliadky dychoých orchestrov, zo svätajakubského jarmoku, pripomínajú kultúrno-spoločenské udalosti mesta. Smutnú skúsenosť so žiľvom predstavuje séria fotografií júlovej povodne, ktorá spôsobila značné škody predovšetkým na komunikáciách. Najvýznamnejšiu udalosť - slávnosti kapusty Deň zelá 1997- dopĺňajú i fotografie z 30. rokov. Súčasťou výstavy je i päťdesiatročná história stupavskej hádzanej. Na otvorení výstavy v piatok 16. januára o 18.00 hodine v Kultúrnom dome v Stupave sa „koštovala“ kapustnica - šútelica.

**Výstava inštalovaná vo výstavnej sieni KD potrvá do 1. februára, otvorená je denne od 16-18 hod a v so, ne - od 14-18 hod.**

### Literárna súťaž

Tretí ročník literárnej súťaže Príroda je život pre každého vyhlasuje Mestská knižnica Ruda Morica v Stupave. Súťaž vo vlastnej tvorbe / poézia, próza/ je určená žiakom základných škôl. Jedinou témou je vzťah človeka k prírode. Stupava si touto súťažou pripomína spisovateľa, autora mnohých kníh pre detského čitateľa Ruda Morica. Úzavierka súťaže je 9. marca t.r. Zároveň štartuje súťaž pre detských čitateľov o titul Kráľ detských čitateľov mesta Stupava. Po minuloročnej skúsenosti, kedy trojica stupavských dievčat postúpila až na snem kráľov a prežila vikend bohatý na pestré a zaujímavé zážitky, veríme, že súťaž zaujme väčší počet čitateľov.

### Vianočný koncert

Slávnostným vianočným koncertom uzavrela kultúrny rok v Stupave dychová hudba Veselá muzika. Niesol sa v duchu kolied, vianočných piesní a hovoreného slova v podaní Antona Baláča.

Orchester v čiastočne novom obsadení pod vedením Š. Veselého podal skutočne vynikajúci výkon, ktorý bol úprimným darčekom pre publikum.

### Betiehemské sentencie

I tak by sa dalo nazvať hudobno-dramatické pásmo dramaturga, režiséra i autora hudby v jednej osobe Janka Kohútka, študenta teológie, ktoré malo svoju premiéru

vo farskom kostole v Stupave. Pôsobivá hudba, veľmi pekný spev v podaní A.Mračkovej, M.Račanovej i ďalších, zaujímavá hra so svetlom a pôsobivé texty, to všetko umocnilo príbeh narodenia Ježiša Krista.

Atmosféra chrámu účinne dotvárala vyrozprávané tajomstvo i poslstvo lásky, čo početné publikum ocenilo dlhotrvajúcim potleskom.

Uznanie si zaslúži i samotný fakt, že sa podarilo získať mladých ľudí pre dobrú myšlienku. Treba len veriť, že po tejto „prviesenke“, prídu i ďalšie podujatia, ktoré sa stanú súčasťou kultúrneho a spoločenského diania v našom meste.

-ps-

### Turisti sa lúčili so starým rokom

Prijemné až jarné počasie vylákalo turistov, tak ako každý rok, aby posledný deň v roku strávili spoločne na turistických chodníkoch. Za svoj cieľ si vybrali Pajštúnsky hrad, kde sa so spevom a v dobrej nálade rozlúčili so starým rokom. Na hrade bolo naozaj rušno a okrem stupavských turistov tu boli turisti z Bratislavy i okolia.

-bo-

### Prvá stavebná sporiteľňa v Stupave

V pondelok 19. januára oficiálne začalo fungovať obchodné zastúpenie Prvej stavebnej sporiteľne v Stupave. Za účasti Ing. Ripkovej regionálnej riaditeľky a Ing. Zemana zást. riaditeľa odbytu bola otvorená kancelária stavebnej sporiteľne v budove Artepu na Hlavnej ulici v Stupave. Cieľom sporiteľne je napomôcť rozvoju bývania a umožniť stavebníkom stavať za výhodných podmienok, či už je to formou zvýhodnenia sporenia premiou alebo formou úverov. Stupava sa týmto v rámci bratislavského regiónu zaradila k mestám, kde má sporiteľňa svoje zastúpenie a svoje služby bude poskytovať záujemcom z najbližšieho okolia. Je potešiteľné, že v našom meste sídli táto inštitúcia a bude so svojimi službami bližšie k zákazníkom.

-ps-

### Listoreň

Šťastne sme prežili vianočné sviatky, ktoré nazývame najkrajšími sviatkami v roku. Je to pravda, ale po toľkom leňošení a pohodlí je treba sa aj trošku vyvetrať. Preto som sa rozhodla absolvovať v nedeľu po sviatkoch prechádzku po našich krásnych horách, nadýchať sa čerstvého vzduchu. So synom sme sa vybrali smerom na Červený domček.

Pravdou je, že pľúca sa nadýchali čistého vzduchu, ale to čo sme videli, nad tým srdce zaplakalo. Napríklad pri „Ženskom kameni“ bola neskutočná spúšť, ktorú tu zanechali naši takzvaní lesníci. Mám 70. rokov, do hôr chodím často, ale toto som ešte nevidela!

**Milovníci prírody, turisti, ochrancári, prosím Vás, chodte sa tam pozrieť a posúďte sami, či je toto vizitka starostlivosti o naše lesy.** Všetde v horách sú závoje, ale zdá sa že len pre našincov, pre Bratislavčanov ako keby ani neexistovali a tak sme stretli päť áut s bratislavskou ŠPZ. Hneď za hájovňou - Kozánek- sme objavili vyvrhnuté vnútornosti - črevá, pečeň, pľúca i hlavu srnca. To zanechali pytláci alebo polovníci !? Ti, čo spravujú naše lesy mali by venovať viac času a pozornosti svojim povinnostiam.

Veď okolie Stupavy je príťažlivé pre mnohých turistov a takýto zážitok, aký sme zažili na našom výlete je naozaj veľkým sklamaním. Prajem našim lesom lepších hospodárov!

Darášová Anna, Stupava



## Posledný rok volebného obdobia

/dokončenie zo str. 1/

Pripravujeme prevzatie vodovodu do majetku mesta a privatizačný projekt bude predmetom rokovania na Ministerstve pre správu a privatizáciu dňa 20. 1. t.r. Myslíme i na budúcnosť a predovšetkým na mladé rodiny, ktoré momentálne zápasia s bytovým problémom. Chceme, aby Stupava poskytovala zázemie a dobré životné podmienky pre ďalšie generácie jej obyvateľov. Pripravujeme infraštruktúru pre výstavbu 60 BJ na ulici Vajanského, kde veľmi intenzívne prebiehajú stavebné práce na piatich bytových domoch, ktoré budú odovzdané majiteľom ešte v tomto roku. Infraštruktúra sa pripravuje i pre 240 bytových jednotiek na ulici Jilemnického, kde sa táto rozsiahla výstavba bytov bude realizovať. Pre individuálnu bytovú výstavbu chceme zabezpečiť infraštruktúru v lokalite na Kremenici a na ulici Lesnej. Občania majú záujem stavať, chcú bývať v Stupave, pretože si tu kúpili alebo zdedili pozemky, avšak nie je možné okamžite budovať inžinierske siete, trafostanice, aby sme všetkých stavebníkov mohli uspokojiť. Sme si vedomí, že práve tento problém patrí medzi prioritné, avšak jeho riešenie závisí od finančných možností mesta.

Veľká časť finančných prostriedkov je určená na pokračovanie budovania kanalizácie - predovšetkým prepojenie Železničnej ulice a Kolónie na ČOV. Práve teraz prebiehajú výkopové práce na stavbe kanalizácie cez polia, aby sa táto lokalita mohla konečne napojiť na ČOV. Súčasne sa budú udržiavať a opravovať komunikácie, chodníky, verejné priestranstvá, a to v rámci možností. Z mestskej pokladnice budeme prispievať na vývoz fekálií, na vývoz nadrozmerného domového odpadu - rozmiestnením veľkoobjemových kontajnerov.

Pochopiteľne, že bude cítiť skutočnosť, že rozpočet je napnutý, že všetko bude závisieť od príjmov a jeho skutočného naplnenia. Mesto však bude fungovať, pôjde investičná výstavba, bude pokračovať jeho rozvoj. Budeme si však zvykať i na niektoré nové skutočnosti, ktoré práve vyplývajú z nutnosti úsporných opatrení. Myslim si, že občania, ktorí majú vzťah k mestu, v ktorom žijú, pochopia tieto opatrenia ako nevyhnutné a rozumné. Rok, ktorý začíname, bude skúškou našich schopností, obetavosti i vzťahu k svojmu mestu.

primátor Ing. A. Darás

## Rekonštrukcia budovy mestského úradu

V súlade s plánom prebeha rekonštrukcia budovy mestského úradu. Od 7. januára sa realizuje rozsiahla rekonštrukcia elektroinštalácie, ktorá bola nariadená na základe revízie. V tejto súvislosti oznamujeme občanom, že práce prebiehajú počas úradných hodín a ich rozsah môže spôsobiť i dočasné obmedzenie prevádzky. Obraciame sa na občanov s prosbou, aby pochopili zložitú situáciu, ktorá sťažuje fungovanie úradu a ovplyvňuje i vybavovanie ich záležitostí.

-msú-

## Výstavba kanalizácie

V týchto dňoch začali výkopové práce na výstavbe kanalizačného zberača „B“ od ČOV smerom na Kolóniu. Zberač bude slúžiť na odkanalizovanie už jestvujúcej kanalizačnej siete na Železničnej ulici a Mierovej ulici, s tým, že sa predpokladá vybudovať tento rok kanalizáciu až po skládku odpadov. Výstavba kanalizačného zberača je investičnou akciou v objeme cca 5 mil. Sk. Na Kolónii je nateraz vybudovaná kanalizácia na Mierovej ulici, s tým, že na túto vetvu sa budú postupne napájať ďalšie ulice tejto časti mesta.

Stavebné práce budú ukončené do začatia jarných prác na poliach, ktorými zberač prechádza.

-fa-

## Viete, že ...

Počet obyvateľov k 31.12.1997 : 8113

Počet narodených detí: 54

V roku 1997 zomrelo 154 občanov, z toho 69 Stupavčanov.

V roku 1997 sa odsťahovalo : 111 občanov, k trvalému pobytu sa prihlásilo 174 občanov.

## O dani z nehnuteľnosti v roku 1998 v nadväznosti na kúpu bytov

Dňom 11.12. 1997 nadobudol účinnosť zákon NR SR č. 329 / 97 Z. z. zo dňa 21. 11. 1997, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 317 / 1992 Zb. O dani z nehnuteľnosti v znení neskorších predpisov. Táto novela priniesla zmeny v zdaňovaní nehnuteľností v porovnaní s rokom 1997.

Touto cestou chceme oboznámiť občanov nášho mesta s najdôležitejšími zmenami, ktoré nastali uplatnením uvedenej novely zákona, najmä čo sa týka kúpy bytov.

Najvýraznejšia zmena sa týka zavedenia dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, spoločných zariadení bytového domu a ich častí / ďalej len daň z bytov/. Znamená to, že vlastníci, ktorí si odkúpili byty do osobného vlastníctva, budú daňovníkmi dane z bytov. Od platenia dane je oslobodený na 5 rokov prvý vlastník alebo osoba jemu blízka /§ 116 Občianskeho zákonníka/, ale je povinný podať daňové priznanie a uplatniť si v ňom oslobodenie od dane z bytov. Oslobodenie sa nevzťahuje na tie byty, spoločné časti bytového domu a spoločné zariadenia bytového domu alebo ich časti, ktoré sa využívajú na podnikateľskú činnosť, inú zárobkovú činnosť alebo prenájom.

„Podávať daňové priznanie sú povinní daňovníci oslobodení od platenia dane každoročne, najneskôr do 31. januára bežného zdaňovacieho obdobia.

Ostatní daňovníci podávajú daňové priznanie v uvedenej lehote len ak im vznikne daňová povinnosť / kúpa, dedenie atď./, alebo nastali v nich zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na vyrúbenie dane z nehnuteľnosti / zmena výmery zastavanej plochy/, zmena účelu využitia stavby, kolaudácia stavby, zmeny podlažnosti z dôvodu prístavby a pod./.

Rozhodujúce skutočnosti pre vznik alebo zánik daňovej povinnosti je každá fyzická alebo právnická osoba povinná oznámiť správcovi dane do 30 dní odo dňa, keď tieto skutočnosti nastali aj v priebehu príslušného zdaňovacieho obdobia.“

Ďalšia podstatná zmena nastala v osobe daňovníka. Podľa doteraz platných právnych predpisov pri spoluvlastníctve nehnuteľností, daň sa vyrubovala tomu daňovníkovi, na ktorom sa dohodli spoluvlastníci. Nakoľko vznikali problémy s dohodami spoluvlastníkov, novela zákona spresňuje a mení príslušné ustanovenia tak, že ak je nehnuteľnosť v spoluvlastníctve viacerých osôb, daňovníkom je každá fyzická alebo právnická osoba podľa výšky svojho spoluvlastníckeho podielu a takto podávajú aj daňové priznanie. Naďalej sa pripúšťa dohoda spoluvlastníkov na podanie daňového priznania spoločne, kedy podá priznanie ten spoluvlastník, ktorého dohodou určili spoluvlastníci.

**Túto skutočnosť však musia písomne oznámiť správcovi dane, najneskôr do 31. januára príslušného zdaňovacieho obdobia /1998/.**

Upravená bola aj možnosť poskytovania úľav z dane bytov vo vlastníctve ťažko postihnutým občanom, držiteľom preukazov ZŤP a ZŤP/S, ako aj prevažne alebo úplne bezvládných, slúžiacich na ich trvalé bývanie, vo výške 20% z vyrúbenej dane.

Základom dane z bytov je celková výmera podlahovej plochy v m<sup>2</sup> podliehajúca dani. Sadzba dane v zmysle citovaného zákona 329/97 § 11 e/ je 1,- Sk za každý začatý m<sup>2</sup> podlahovej plochy a nebytového priestoru v bytovom dome, spoločných častiach alebo spoločných zariadení bytového domu.

Sadzba dane takto určená sa násobí príslušným koeficientom uvedeným v § 11 e/ ods. 2 určenom podľa počtu obyvateľov v nadväznosti na ostatné ustanovenia tohoto zákona a VZN mesta Stupava o dani z nehnuteľností.

**Daňové priznanie treba podať najneskôr do 31. januára, tlačivá sú k dispozícii na Mestskom úrade v kancelárii č. 4, kde budú daňovníkom poskytnuté bližšie informácie.**

/ Ing. Ukropec + msú /



# Dopredaj bytov v obci Zohor

**Voľné ešte dvojpodlažné 4,5 - izbové byty  
( jednoduchou úpravou projektu môže vzniknúť 5 izbový byt )**

**Neopakovateľná cena -  
14.100,-Sk/ m<sup>2</sup> s DPH**

**Ak sa chcete usídlit' v tichom a kludnom prostredí  
s rýchlou možnosťou prepravy do práce, za kultúrou alebo športom**

## NAŠA PONUKA JE TU PRE VÁS

Ponúkame dvojpodlažné byty o podlahovej ploche 130 m<sup>2</sup>.

K bytu patrí navyše loggia o výmere 9,5 m<sup>2</sup> a strešná terasa o výmere 41 m<sup>2</sup>.

V cene bytu ( 14.100,-Sk/m<sup>2</sup> podlahovej plochy, 2.000,-Sk/m<sup>2</sup> strešnej terasy a 3.000,-Sk/m<sup>2</sup> balkóna ) je zahrnuté štandardné vybavenie a podiel na spoločných priestoroch a zariadeniach domu.

### CHARAKTERISTIKA STAVBY - OBJEKT " TRI BYTOVÉ DOMY "

Stavebný materiál: tehla, vonkajšie omietky Brizolit, vnútorné omietky vápenné biele, plastové okná, šikmá strecha, samostatné kúrenie pre každý byt, 2 kúpeľne a sociálne zariadenia, murovaný šatník.

K bytu je možné zakúpiť si garáž v objekte domu v cene 91.400,-Sk vrátane DPH

### Stavba je v realizácii

**TERMÍN DOKONČENIA: NOVEMBER 1998 - objekt C**

**FEBRUÁR 1999 - objekt B**

Platby ceny bytu na niekoľko splátok v závislosti od času podpísania zmluvy a postupu výstavby.

Pri financovaní bytu je možné použiť pôžičku zo Štátneho fondu rozvoja bývania podľa plnenia podmienok až do výšky 650.000,-Sk na 30 rokov pri úroku 3% ročne.

*Všetky informácie poskytne realitná agentúra STABIL - výhradný marketingový zástupca na predaj bytov v Zohore*

*Družstevná ulica 2, 831 04 Bratislava, tel. č. 07/526 19 89, faxové číslo 07/526 27 70*

**K dispozícii obmedzený počet bytov**



## Prvá písomná zmienka o Maste

V roku 1301 zomrel bez zákonného dediča uhorský kráľ Ondrej III. /panoval v rokoch 1290-1301/, posledný potomok rodu Arpádovcov. O korunu svätého Štefana sa strhol boj medzi následníkom českého trónu Václavom III. a Karolom Robertom z rodu Anjou. Karolovi Robertovi sa síce s pomocou pápeža podarilo zasadiť na uhorský trón, ale niekoľkoročné bezvládie a zmätky využili mocní domáci feudáli na to, aby rozdelili posledné zvyšky kráľovského majetku. V tomto obzvlášť vynikal Matúš Čák, ktorý zo svojho sídla v Trenčíne ovládal temer polovicu Slovenska a počínal si úplne nezávisle od kráľovskej moci. Karol Robert v roku 1312 v bitke pri Rozhanovciach porazil spojené vojská veľmožov rodu Aba a Matúša Čáka a moc vtedajších oligarchov obmedzil najmä tým, že im odňal protiprávne nadobudnuté majetky. Svojich stúpcov však odmeňoval a to tak, že im aj častokrát pochybné vlastníctvo potvrdil a ponechal. Horlivým prívržencom Karola Roberta bol akiste aj rakúsky šľachtic Oto, syn Rugeria z Telsprunu. Kráľ mu dňa 25. júla 1314 potvrdil držbu všetkých jeho majetkov, ktoré ležali v Bratislavskej stolici. Okrem Devína, Stupavy, Borinky a Záhorskej Bystrice mu týmto patrili i **Mást / Messuch/, Zohor /Suhar/, Sarkou / Blatné/** a zaniknutá lokalita Žiar / Is-har/. Listina vydaná Karolom Robertom je nielen prvou písomnou správou o obci Mást, ale dôkazom toho, že už na počiatku 14. storočia bolo osídlenie tejto časti Záhoria prakticky zavŕšené. Oto, syn Rugeria z Telsprunu, vlastnil spomínané sídla aj v roku 1323, keď mu Karol Robert nanovo potvrdil ich držbu. V prospech kráľa sa však dobrovoľne vzdal časti hradu a obce Devín. Toto viac-menej dobrovoľné odovzdanie šľachtického majetku panovníkovi bolo logickým dôsledkom snáh ambiciózneho kráľa, usilujúceho sa o zväčšenie kráľovského majetku. Podobne postupoval i jeho syn Ľudovít /1342-1382/, ktorý využil smrť Ota z Telsprunu, vlastníka stupavského údelu, a jeho dedičom navrhol vymeniť ho za dedinu Šomod' v Abovskej stolici s tým, že rozdiel v cene kráľ doplatí. V roku 1349 boli synovia a dcéry Ota z Telsprunu uvedení do držby tejto dediny a tak Stupava, Borinka, Blatné s polovicou hradu a obce Devín pripadli kráľovi. V roku 1326 patrili Otovi z Telsprunu ešte i Mást, Zohor a Záhorská Bystrica, ale o 23 rokov neskôr už tieto majetky pripadli kráľovi. V snahe vybudovať rozsiahle kráľovské panstvo Stupavu - ovládané z pevného hradu týčiaceho sa nad obcou / Stupavský hrad - Pajštún/, získal spomenuté lokality kráľ do svo-

jich rúk. Tak sa v polovici 14. storočia Stupava stala kráľovským majetkom, čo v tej dobe znamenalo i nesporné výhody. Pritom však priamo v obci vlastnili majetkové podiely aj iné osoby, ako napríklad známy bratislavský richtár Jakub.

Za vlády Ľudovíta I. sa politické pomery v krajine stabilizovali, čo prinieslo pozoruhodný hospodársky rast. Ten sa prejavil aj intenzívnym zahraničným obchodom. V roku 1373 vydal panovník ochrannú listinu pre českých kupcov, ktorí používali cestu z Holíča cez Borský sv. Jur, Malacky a Stupavu do Bratislavy. Na tejto medzinárodnej kupeckej trase nik nesmel od českých obchodníkov vezúcich tovar svojvoľne vyberať clo, alebo ich nútiť zaplatiť rôzne mýta. Ochranné opatrenie viedlo k zvýšeniu obchodného ruchu na ceste vedúcej priamo cez Stupavu a Mást.

PhDr. Ivan Mrva, CSc.

## Prezident ocenil Jána Horeckého

Prezident SR Michal Kováč prijal dňa 7. januára popredného predstaviteľa slovenskej vedy profesora PhDr. Jána Horeckého, DrSc., pri príležitosti 55. výročia jeho pracovnej aktivity. Poďakoval mu za všetko, čo urobil v oblasti jazykovedy, organizačnej i pedagogickej práce a odovzdal mu Pamätnú medailu prezidenta SR a pozdravný list. Pripájame sa ku gratulantom a prajme pánovi profesorovi, rodákovi a občanovi nášho mesta, veľa zdravia a tvorivého elánu.

/práca, -ps-/

## Kalendárium - január

V tomto roku začíname uverejňovať Kalendárium významných osobností, ktoré pochádzali alebo žili a pôsobili v Stupave. Autorom textov je Milan Greguš.

### ŠTEFAN BURIAN

Gróf Štefan Burian (Burian von Rajecz Isztván) sa narodil v Stupave 16. 1. 1851. Bol rakúsko-uhorským diplomatom a maďarským politikom.

Pochádzal zo šľachtického rodu pôvodom z Rajca. Jeho otec bol veľkostatkár a advokát Štefan Burian, matka Barbora, rodená Horváthová. Okrem mladšieho brata Pavla (nar. 1859), právnik a publicistu, mal ešte päť sestier. Študoval na orientálnej akadémii vo Viedni. Po ukončení štúdií pracoval na vyslanectvách a v diplomatických funkciách (Alexandria, Bukurešť, Moskva Stuttgart, Atény...). V rokoch 1903-1912 a 1917-1918 zastával funkciu rakúsko-uhorského ministra financií, 1915-1916 a 1918 zahraničných vecí. Bol predstaviteľom expanzívnej politiky rak.-uhorskej monarchie na Balkáne. Je autorom knižných spomienok na svoje politické účinkovanie počas prvej svetovej vojny. Bol členom uhorskej panskej snemovne, v roku 1903 skutočným tajným radcom, v roku 1900 mu udelili barónsky, v roku 1918 grófsky titul. Bol nositeľom veľkokríža a Radu zlatého rúna. Rad sv. Štefana založila Mária Terézia v roku 1764, bol najvyšším civilným zásluž-

ným rádcom udeľovaným štátnikom, diplomatom a vysoko postaveným cudzincom. Rád zlatého rúna bol založený v roku 1430 burgundským vojvodom Filipom Dobrým. Patrí medzi najvyššie vyznamenania, ako jeden z mála starých rádov je udeľovaný v niektorých krajinách dodnes /Rakúsko, Španielsko/. Gróf Štefan Burian zomrel 71 ročný dňa 20. 10. 1922 vo Viedni.

### JOZEF KRÍŠTOFFY

Jozef Kríštoffy sa narodil 17. 1. 1895. Bol stupavským učiteľom a istý čas i správcom školy a obecným kronikárom. Jeho manželka bola Hermína, rod. Zimprichová (1895-1933), stupavská učiteľka. Zomrel vo veku 71 rokov 20. 3. 1966. Je pochovaný na starom katolíckom cintoríne v Stupave.

### FRANTIŠEK GRÁTZER

Kňaz František Grátzer sa narodil 27. 1. 1871. Jeho otec bol zrejme Jozef Grátzer (1849-1922), učiteľ a správca školy v Stupave, matka Terézia (1843-1926). V rokoch 1896-98 bol stupavským kaplánom, v roku 1898 sa stal farárom v Lábe. Neskôr bol prepoštom a titulárnym vikárom, pôsobil ako farár v Šuranoch. Kňazov pochádzajúcich zo Stupavy nebolo veľa. Tých, ktorí v minulosti absolvovali náročné štúdium na teologických fakultách a pôsobili ako kňazi nebolo veľa. Rodáci boli na nich právom hrdí a patrí sa i nám spomínať na nich. Pre zaujímavosť možno uviesť i ďalších kňazov a rehoľníkov, pochádzajúcich zo Stupavy. Bol to P. Tomáš Petrášič (? -1634), pochádzajúci z Mástu, pre svoj bezúhonný život bol všeobecne nazývaný svätcom a Páter Gregor Stupavský zo Stupavy (? -1646), „muž vynikajúcej výrečnosti a cnostného života“. Obidvaja boli pavlíni a pôsobili v kláštore v Marianke. Ďalej to boli stupavčania Ján Alojz Robík, bratislavský, ostrihomský a trnavský kanonik (1648-1701), Ján Sigray (1654-1718) spišský prepoš, titulárny biskup a kráľovský radca a ThDr. Štefan Makkay (1889-1964).

František Grátzer zomrel 19. 9. 1949 vo veku 78 rokov, pochovaný je na starom katolíckom cintoríne v Stupave.

### ĽUDOVÍT NAGY

Ľudovít Nagy sa narodil 18. 8. 1830. 14 rokov vykonával funkciu stupavského richtára. Zomrel 30. 1. 1908 je pochovaný v Stupave na starom katolíckom cintoríne.

## Spoločenská kronika

### Rarodili sa

*Kristián Fišer*

### Opustili nás

*Ľudovít Merc*

*Ján Kovačič*

*Mária Moncmanová*

*Paulína Suchá*

### Zosobašili sa

*Jozef Sýkora a Blanka Holá*



## Konc jak živé ...

Mám to já ale život, člověk ani neví, co naňho gde stríhne. Biua sem na vánočních trhoch v mjesce a volajaká potvora mi čmajzua kabélku. Mneua sem v ní šrajpichlu, aj sem sa potom hanbiua, šak v ní dokopy nic nebiuo, ale hlavne sem tam mneua občanskí, co mi predúžili puatnosc, že až do smrci. Tak ten kmín vjedzeu podláj tej občanki, kto to je tak chudobní, ket v tej šrajpichli biuo jak sa povi na..... a to mi došuo strašne lúto! Starí hnet, že co nedávám pozór, že eném prehlédám, v handrách sa prehrabujem a zatát mi ukradnú rodní list aj se sobášním. To bi mu pasovauo, kebi sa ten sobášní list zmišiu, ten je dobre skovani, ten sa tak lachko nestraci. Co fčil, moseua sem it do Mauacek vibavovat občanku. Já stará žena, reku sa mňa ešče opitajú esli sem sa premenovaua. Reku kebi ho sceu, toho kmína, za to co mi vivédu, krč tahat až po samé hvězdi. Toto sa robí?! Že si zrovna chudobného človjeka vibere, to ohava volajaká! No nic, eném sem moseua it. Najprv foldegrafovat, protože tú černobilú foldegrafiu, co sem i v tém okénku podstrčiu, ofrloua, že mosí byt barevná a vjerná. Právda mneua sem na ní o tricet méne, šak akorát sem došli Rusi, ket sem si též biua občanku vibavovat, teda moc vjerná nebiua. Donésua sem tí farební, šecko sem to podaua jak sa patrí, že v porádku, dojdzite za mjesíc. Aj sem biua ráda, že to nebude hnet zajtra, protože mňa z toho stácá v tej fronce jak na ricinový olej, ket ho volakedy ve škole rozdávali, konc rozboleli nohy a križa. Reku, toto je eném trest za toho kmína. Išua sem teda za mjesíc, vístáua tú radu, reku mám tu občanku. Ona, že né, nemáte. A já, proč by sem nemneua? Šak ste povídali, že za mjesíc, a dneskáj je akorát mjesíc, sem tu. -Tá fotka je veliká, mosite si dat spravit druhú- povídá v tém okénku. Jak veliká? Šak sem im povídaua nač to potrebujem, šak sem im nepovídaua, že to scem na pomník, oni mosá vjedzet jak to má bit veliké! Ona, že sem sa nedaua fotit u špeciálního foldegrafa. No konc isce sem

sa daua focit v zologickej na somárovi! Tak sem biua jedovitá, že esli bi mi uleceua slina z hubi, porát bi sa i tí papíre chícili a začali horat. Jak kebi čert do mňa vbjeheu, ná toto mi je svjet, ná ket sem to podávaua, co si na téj foldegrafii prehlédaua, esli mám uši a štátní zubi?! Ná reku, co ste mi to vtedi nepovídali, že je veliká, há.?! Ostaua cicho, že mi poradzi kde mi to spravjá dobre a na počkání. Co sem mjeua robít, šak to mosím dovést do konca a ket sem už tadi... Išua sem do teho ateliéru, co povídaua, reku scem fotku na občanskí, ná tú karetku a barevní. -Není problém, babi - povídá mi ten muadí a hnet, mi ukazuje kam si mám it sednúť. Ani hřebének sem nemneua, on mneua huavu viholenú, co mi poščá kefu lebo handru?

Tak sem sa trochu zrichtovaua, reku poručenopánubohu. Biu hotoví raz dva. Ná, ludé, ale jak sem vipádaui! Jak bleskem ščesua vrba, jak tá chudera, co sa to furt sceua utopit a nebyuo gde. Ešče ten poví, že včil sú v porátku, presne na miru. To povídau pravdu, to biuo na nich jedziné dobré. Ket mi povídau, co stojá, hnet sa mi začali líbit, nedám já už další peníze za fotki. Zapuaciua sem a už mňa nebiuo. Aj tá v tém okénku povídaua, že včil sú tak jak mají bit a ešče aj pridaua, že sú aj vjerné. To teda nemoseua, to si mohua odpuscit, ale já sem už nemneua silu ani chuť i zahřešit. Dobré mi tak, ket sem moseua it těch pár korun míňat do mjesta, gde je tolko kmínú. Došua sem dom a starí mi povídá, že esli nepújeme s důchodcama do Vidňa na zájzad, eném si mosím vibavit pas. Temu sem už zahřešiu, daj mi svati pokoj aj s pasem. Ket budem scet vidzet Videň, zapnem si televizu a k temu nepotrebujem žadní pas. Ani foldegrafije!

Mariš Pilná

## Zo zápisníka polície

Dňa 7.12. 1997 o 19. hodine prevzala hliadka oznam pani V.M. o opakujúcich sa slovných útokov zo strany susedky D.H. Nakolko tieto incidenty sa opakujú často a D.H. nereaguje na upozornenia hliadky MsP, bol priestupok postúpený na riešenie Okresnému úradu

v Malackách.

Dňa 8.12. 1997 o 04.15 h pri pravidelnej obchádzke si hliadka všimla dymiaci kontajner na ulici Janka Kráľa. Požiar uhasila hliadka vlastnými silami.

Dňa 15.12.1997 oznámila p. B. zo Stupavy odcudzenie bicykla spred budovy pošty. Hliadka bicykel objavila na druhý deň na miestnom trhovisku.

Dňa 22.12.1997 o 16.55 h bola hliadke oznámená dopravná nehoda na ul. Hlavnej, pri ktorej bol zranený p.O.S. Zranenému poskytla hliadka prvú pomoc a bola prívolaná sanitka a dopravná polícia.

Dňa 23.12. 1997 o 02.00 h bolo hliadke nahlásené rušenie nočného klúdu na ul. J. Kráľa v bytovke za výmennikovou stanicou. Po príchode na miesto hliadka zistila, že pod jedným balkónom stojí zavýjajúca túlavá fenka s dvomi šteniatkami. Mestská polícia nemá priestory na umiestnenie odchytených túlavých zvierat a preto „rodinku“ previezli do útulku v Bratislave na Poliankách.

Dňa 25.12.1997 o 22.15 h zasahovala hliadka pri rodinnej hádke u p. Š. Jej bývalý manžel ju fyzicky napadol a aj s deťmi ju vyhodil z domu. Hliadka bývalého mažela ukludnila a konflikt sa vyriešil.

## Inzercia

Prvá stavebná sporiteľňa hľadá sprostredkovateľov pre Stupavu a okolie. Informácie na tel.č. 07/5856142 po 19.00

Hľadám priestory na obchodnú činnosť na Hlavnej ulici v Stupave,cca 10-20m<sup>2</sup>. Tel: 07/5933 539

## Podakovanie

Úprimne ďakujem MUDr. **Vojtechovi Erdélyimu** za kvalifikované ošetrenie, ktorým ma zbavil dlhodobých bolestí chrbtice. Teraz môžem znova bez bolestí naďalej vykonávať svoju prácu.  
Emília Pavlačíková kaderníčka, Stupava



Hlavná 79, Stupava, Tel.: 07 / 5936 034

Po - pia: 10<sup>00</sup> - 11<sup>30</sup> 13<sup>30</sup> - 18<sup>00</sup> So: 8<sup>00</sup> - 12<sup>00</sup>

- poháre 6ks od 79,-
- obedové súpravy od 1899,-
- polievkové misy od 299,-
- riad 8 - dielny od 2569,-
- krištál od 299,-

Mesačník Stupavan. Vydáva mesto Stupava. Redakčná rada : Ing. A. Daráš / predseda RR/, členovia : Ing. B. Jankovičová, Ing. E. Ivica, A.Lachkovičová, Ing. J. Ukropec, Ing. Š.Turek, P. Slezák / šéfredaktor/.

Uzávierka : 20.1.1998. Redakcia : Kultúrny dom, Agátová 16,900 31 Stupava, t.č. 07/5934312.